

SUOMEN TEOLLISUUSSIJOITUS OY:N PÄÄOMITTAMINEN

1 Johdanto

Suomen Teollisuussijoitus Oy (Tesi) on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtionyhtiöstä annetun lain (1352/1999) 1 §:n mukaan Suomen Teollisuussijoitus Oy on pääomasijoitustoimintaa harjoittava ja valtion teollisuuspoliittisista omistuksista vastaava yhtiö, jonka tarkoituksena on edistää erityisesti suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten kasvua sekä uudistaa suomalaista teollisuutta ja elinkeinorakennetta. Toiminnan tarkoituksena on lisäksi vauhdittaa uusiin teknologioihin ja vähemmän ympäristöä kuormittavaan ja kestävään elinkeinotoimintaan siirtymiseen liittyviä investointeja Suomessa sekä kehittää pääomasijoitusmarkkinaa ja korjata yritysten rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhtiö myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta ja välirahoitusta, perustaa ja on sijoittajana rahastoissa, osallistuu Euroopan unionin rahoitusvälineisiin sekä ostaa, myy, omistaa ja hallitsee osakkeita ja yhtiöosuuksia ja niitä vastaavia osuuksia sekä arvopapereita ja kiinteää omaisuutta. Yhtiö voi tarkoituksensa toteuttamiseksi omistaa muita pääomasijoitustoimintaa harjoittavia valtion erityistehtäväyhtiöitä.

Tesi toimeenpanee talouspoliittisen ministerivaliokunnan helmikuussa 2025 puoltamaa sijoitusstrategiaa vuosille 2025–2029¹ tekemällä sijoituksia markkinaehtoisesti suoraan kohdeyrityksiin ja pääomasijoitusrahastoihin. Sijoitusstrategian mukaan Tesin teollisuuspoliittista roolia vahvistetaan suuntaamalla aiempaa enemmän suoria sijoituksia strategisesti tärkeillä toimialoilla toimiville yrityksille, joiden rahoituksessa on markkinakapeikko. Uusina kohdealueina korostuvat teollisen mittakaavan investointien sekä scale-up -vaiheen yritysten rahoitus niiltä osin kuin yksityistä rahoitusta ei ole riittävästi saatavilla. Tesi tekee jatkossa enemmän ja suurempia suoria sijoituksia lupaavimpiin, skaalautuvasti kasvaviin, kotimaisiin teknologiayrityksiin sekä teollisen mittakaavan hankkeisiin.

2 Esityksen pääasiallinen sisältö

Päätöksellä valtuutettaisiin työ- ja elinkeinoministeriö tekemään Suomen valtion puolesta 100 000 000 euron vastikkeeton sijoitus Tesin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Tesin pääomittaminen 100 000 000 euroa maksettaisiin valtion vuoden 2025 talousarviossa myönnettyllä 100 000 000 euron määrärahalla työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.40.88 Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v). Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

¹ https://tem.fi/documents/1410877/231218972/pdf_tiivistelma+Tessin+sijoitusstrategia+25.2.pdf/26360c92-bf64-a733-1620-6c837c6dd906/pdf_tiivistelma+Tessin+sijoitusstrategia+25.2.pdf?t=1740479139305

Määrärahaa saa käyttää Suomen Teollisuussijoitus Oy:n oman pääoman korottamiseen käytettäväksi yhtiön tekemiin suoriin kasvua vahvistaviin sijoituksiin. Pääomitus tehtäisiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP). SVOP-rahasto on yhtiön vapaata omaa pääomaa. Sijoittaminen SVOP-rahastoon on työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan valtion kannalta tarkoituksenmukainen sijoitusvaihtoehto, sillä valtio voi tarvittaessa myöhemmin yhtiön ainoana osakkeenomistajana nostaa rahaston varoja pääomapalautuksena, mikäli niiden määrä ylittäisi selkeästi markkinatarpeen myöhempinä vuosina.

Pääomitus maksettaisiin kertasuorituksena vuonna 2025.

Euroopan unionin komissio on antanut Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä ja Teollisuustuki Oy:tä koskevan päätöksen 19.5.2025. Päätöksen mukaan Tesin 300 000 000 euron suorasijoitusohjelma täyttää markkinaehtoisen toiminnan kriteerit. Päätöksen mukaan sijoitusohjelmalle tulee asettaa tuotto-odotus. Tesin sijoitukset tehdään markkinasijoittajaperiaatteella. Ministeriö asettaisi sijoitukselle tuottotavoitteen.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kehysriihessä 16.4.2024 vahvistaa uuden Tesi-konsernin mahdollisuuksia edistää investointeja allokoimalla sille valtion sijoitusomaisuutta uudelleen yhteensä 300 000 000 eurolla (100 000 000 euroa/vuosi) suorita sijoituksia varten. Tällä kasvupanostuksella pyritään saamaan yksityisen rahoituksen kanssa noin 900 000 000 rahoituskokonaisuus kasvuyrityksille. Kyse on hallituksen kehysriihessä sovitun kasvupaketin toimenpiteestä. Kirjaus sisältyy julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2025–2029.

Pääomituksessa on kyseessä ensimmäinen erä yhteensä 300 000 000 euron kokonaisuudesta. Pääomituksen muut erät tehtäisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen 30.4.2025 hyväksymän julkisen talouden suunnitelman mukaisesti vuosina 2028–2029. Tesin arvion mukaan yhtiön uusien sijoitusten/sijoitussitoumusten volyymi vuonna 2025 ylittäisi 500 000 000 euroa (arvio toukokuu 2025).

3 Esityksen tavoitteet ja vaikutukset

Tavoitteena on vahvistaa 31.1.2025 käynnistyneen Tesi-konsernin mahdollisuuksia edistää investointeja osallistumalla kanssasijoittajana teollisiin investointihankkeisiin suoriin sijoituksiin. Lisäpääoman avulla varmistetaan Tesin kyky edesauttaa potentiaalisten teollisuuspoliittisten kärkihankkeiden toteutumista. Toteutuneeseen kehitykseen perustuen Tesin suorasijoitustoiminta kanavoi yksityistä pääomaa siten, että yhteismäärä on kolminkertainen Tesin sijoitukseen nähden.

Uusi suorasijoitusohjelma varmistaa osaltaan Tesin teollisuuspoliittisen tehtävän toteuttamista, jonka tavoitteena on talouskasvun aikaansaaminen ja talouden uudistuminen sekä investointien edistäminen. Ohjelmalla haetaan vaikuttavuutta sekä isompien hankkeiden ja kasvuloikkien mahdollistamista ja nopeuttamista.

Tesin suoralla sijoitustoiminnalla haetaan vahvempaa teollisuuspoliittista roolia, suurempaa kohdennusta ja kykyä vahvistaa nopeammin kasvua luomalla muun muassa uusia toimialoja ja osaamiskeskittymiä Suomeen tai vahvistamalla olemassa olevien kasvualojen kehitystä. Lisäpääoman avulla varmistetaan Tesin kyky tukea potentiaalisia teollisuuspoliittisia kärkihankkeita investointirahoituksen avulla.

Lisöpääomituksset Tesille mahdollistavat suuremman vuotuisen suorasijoitusten sijoitusvolyymien sekä suuremmat yksittäiset jatkosijoitukset kaikista houkuttelevimmille kasvuyrityksille. Tämä mahdollistaisi ennen kaikkea sen, että kasvuyrityksille pystyttäisiin järjestämään kotimainen rahoitus- ja omistus pohja pitkäkestoisemmin yritysten kasvupolun aikana. Pääomituksen myötä kotimainen omistajuus vahvistuu.

Pääomituksen arvioidaan kanavoivan suorissa kasvuyhtiösijoituksissa vähintään kaksinkertaisen määrän yksityistä pääomaa. Kooltaan suuret rahoituskierrokset edellyttävät myös usein kansainvälisiä sijoittajia, joiden verkostot saattavat myös avata uusia markkinoita kasvuyrityksille ja tuoda Suomeen osaamispääomaa.

Uuden Tesin sijoitusstrategian tavoitteena on, että Tesi voisi tehdä yhteensä noin 1,8 miljardin euron sijoitukset kasvun vahvistamiseksi. Alustavasti on arvioitu, että puolet sijoituksista voisi olla suorasijoituksia kohdeyhtiöihin (noin 900 milj. euroa) ja puolet rahastosijoituksia (noin 900 milj. euroa). Sijoitusallokaation lopullinen toteuma riippuu muun muassa markkinakysynnästä ja -tarjonnasta. Kooltaan 300 000 000 euron pääomitus mahdollistaa Tesin kasvavan sijoitusvolyymien ja suuremmat sijoituskoot suorissa sijoituksissa kohdeyhtiöihin.

4 Pääomituksen käyttökohde

Pääomitusta käytettäisiin erityisesti yritysten kasvua vahvistaviin skaalautumisvaiheen suoriin markkinaehtoiisiin sijoituksiin Suomessa, joille ei ole riittävästi saatavilla yksityistä rahoitusta. Skaalautumisvaiheen yrityksillä (scale up -yritykset) tarkoitetaan nopeasti kasvavia kasvuyrityksiä. Sijoitusten painopisteenä ovat markkinoiden pullonkauloina pidetyt keskeiset osa-alueet, jotka ovat 1) tutkimus- ja teknologialähtöisten yritysten skaalausvaiheen rahoitus uusien kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatio- ja yritysekosysteemien rakentamiseksi Suomeen; ja 2) teollisen mittakaavan skaalautuvat hankkeet uuden teollisuuden rakentamiseksi Suomeen.

Tesin on tarkoitus perustaa 300 000 000 euron kasvusijoitusohjelma suorita sijoituksia varten, jossa yksittäisen sijoituksen koko vaihtelee arvion mukaan noin 30 000 000–70 000 000 euron välillä. Tesi voi tehdä karkean arvion mukaan yhteensä noin 5–9 sijoitusta ohjelman puitteissa ottaen huomioon Tesin aikaisempaa toimintaa isompi sijoituskoko. Tesi tekee sijoitukset yhteistyössä yksityisten ja julkisten rahoittajien kanssa. Nyt tehtävä pääomitus on tarkoitus käyttää myöhemmin jatkosijoituksiin.

5 Valtioneuvoston toimivalta

Valtioneuvoston määräyksen asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa (N:o TM 0201) kohdan 2.5.4 mukaan raha-asiainvaliokunta käsittelee valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltävät tai ministeriön toimivaltaan kuuluvat asiat, joita valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 4 §:ssä tarkoitetaan.

Valtioneuvoston ohjesäännön 6 §:n 4 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtion liikelaitoksia ja valtion yhtiöitä sekä valtion osakasvallan käyttämistä muissa yhtiöissä koskevat asiat.

Lain valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007) 4 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtion

osakepääomasijoituksia ja muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia valtioenemmistöisiin yhtiöihin ja valtion osakkuusyhtiöihin sekä valtion kehitysyhtiöiden vastaavia sijoituksia niiden omistamiin tai perustettaviin yhtiöihin.